

APELES MESTRES

CANSONS

QUADERN PRIMER

GM

plm

CANSONS

LLETRA Y MÚSICA

PER

APELES MESTRES

QUADERN PRIMER

Preu: 4 Ptes.

PROPIETAT PER A TOT ARREU

Iberia Musical

Plantada, Alegret y Ros

Casa editorial - Magatzem de Música y Pianos

Despatx: Canuda, 45 - Barcelona

ARXIU DE MÚSICA
OSCAR PEÑA

A LAURA

MOLTES, moltes vegadas m'havies dit: «i Per què no dones a conèixer les teves cançons? Tingues per cert que si les publicaves agradarien y's cantaríen. Quedaràn els teus dibuixos, quedaràn els teus versos... ¿y no és trist que de la teva música no'n quedi res? Fesne imprimir algunes, les millors, encara que sia a poch exemplars, per regalar als amichs, pel meu gust...»

Jo't responia rient: «*Madame la Postérité* no necessitarà per res de la meva música, com per res necessitarà dels meus dibuixos ni dels meus

versos.» Y may vaig poder resòldrem a complàuret. Jo que, a cada obra meva que donava al públich sentia un no sé què, barreja de vergonya y de penediment, ¿com atrevirme a donarli música meva?... Impossible! no calia ni somniarlo!

Y les meves cançons hauríen mort ab mi — ab io qual no s'hauria perdut res — si circumstancies especialíssimes, y malgrat jo, no haguessin fet que algunes d'elles arrivessin a coneixement del públich. En Joan Massià, l'Emili Vendrell y en Frederich Lliurat en són els únichs culpables.

Lo que m'ha sorprès ha sigut que professionals y públich hagin vingut a donarte la rahó, y'm sembla sentir la teva veu, surtint de sota terra per dirme: «¿No t'ho havia dit sempre que si les teves cançons fossin conegudes agradarien? Però com era jo qui t'ho deya, may ho vas voler creure; ha calgut que t'ho diguessin els altres!»

Y no per amor a la meva obra — Déu sab que may n'he sentit — si no per donar compliment a la voluntat d'una morta, cedeixo al prech de IBÈRIA MUSICAL autorisant la publicació d'algunes de les meves cançons.

Accéptales, doncs, amiga qu'he perdut per sempre, com un ramellet de flors silvestres que diposito sobre la teva tomba.

APELES

TAULA

Felicitat

Cansó de taberna

Les gotes d'aigua

La non-non de la morta

La bosqueta rossinyolera

Minuet

Les cançons d'Apeles Mestres

El present recull sorprendrà, sens dubte, a la majoria d'admiradors del dibuixant-poeta. — Apeles Mestres músich? — se preguntaran. — Si, músich, — con-
testarè nosaltres. Músich, certament, si entenèm per músich l'home prou destre,
prou traçut, per a expressar, mitjançant sons, volades de l'esperit, impressions
fugitives, estats de la seva ànima. Músich — repetirè — si entenèm per músich
l'home prou hàbil, o mellor dit prou artista per a trobar fàcilment, naturalment,
belles cançons; o per a sentir, al crear o al llegir versos, llur música *natural*, llur
complement adequat, mitjançant ritmes, harmonies y figuracions.

A més d'un dibuixant, d'un poeta, Apeles Mestres és, donchs, — com podrà
veureho el llegidor — un músich, un veritable músich.

* * *

Passada la natural sorpresa, esdevé fàcil comprendre, però, que, en el fons, els
versos de *Liliana* o la prosa de *La casa vella*, els dibuixos d'abdues conegudes
produccions... o les cançons veritablement vives, mestrívols, que ara són ofertes
als afiçionats, no són, en realitat, sinó expressions distintes d'un idèntich sentir,
d'una visió semblant.

Fixèuvoshi, si no: Veritable poeta, Apeles Mestres viu sempre els ulls ben
fits en la Natura. Tot lo que'l volta l'interessa. Una flor, un insecte aparentment
humil, el sò d'una gota d'aygua, tot l'atràu. Tot desperta en el seu esperit una
bella imatge, o un estat d'ànim. Ara bé: tot esdevé, talment com per art màgich,
vers, dibuix... o a voltes cansó!

Lo que hi ha és que els llibres y els dibuixos d'Apeles Mestres són ja coneguts,
conegudíssims... y les cançons ja no ho són tant! Y es que l'autor de les cançons
suditades, veritablement massa modest, les tenia gayrebé amagades...

Ha calgut ara el recort, sempre viu en l'esperit del poeta, d'un prech esdevingut
sagrat, per a decidirlo a publicarles.

* * *

Al fixarse, al enamorar-se de les coses que'l volten (de les coses boniques, vo-
lèm dir...) Apeles Mestres dóna, creyèm, una excelent lliçó.

Y al escriure, o mellor dit encara, al *dictar* les cançons seves, l'autor de *Tar-*
danies ofereix també, val a dirho, un bell exemple als músichs.

— «Jo no sabia escriure — ens deya un dia Apeles Mestres — solament ab
temps... Quan agafo el llapiç o la ploma — afegia — ja ho tinch tot *vist*.» —

Res, donchs, de més allunyat de l'artifici que la música de l'Apeles Mestres.
Res, tampoch, de més viu, de més sincer.

L'origen de les cançons que ara ens ocupen és sempre el mateix: una impres-
sió, una visió, o un modest sò.

Sota el títol d'alguna de les seves cançons, Apeles Mestres escriu, algun cop,
aquests mots plens de sentit: *del natural*. Y és que moltes d'elles (*Les gotes*
d'aygua, *La bosqueta rossinyolera*), són, en efecte, *copiades* del natural.

Faré notar, tot passant, que les cançons que acabo d'esmentar són bellíssimes. Al ferne la remarca al seu autor, y al llençar el mot *troballa*, Apeles Mestres, modest, ens ha dit sempre: — «Oh, no sóch pas jo el que ha fet això: és l'aygua, és l'aucell!» —

Potser sí, potser sí; però cal saber — contestarè avuy — *fixarse* en l'aygua y en l'aucell y cal possehir, d'altra banda, l'art subtilíssim de aconseguir sorprendre llur secret.

* * *

L'origen de les cançons que ab viu plaher comentèm és també, com ja havèm dit, una impressió. La *Non-non de la morta*, per exemple (una altra de les més belles y més sentides y més punyentes cançons d'Apeles Mestres), és la plasmació, que podriem dirne, d'una impressió molt íntima, molt dolorosa, del seu autor.

Ab tot y coneixer l'origen d'aquesta non-non, d'aquesta *berceuse*, no l'escamparè pas.

El *Madrigal* — qui ho diria? — sorgí espontani y en un moment, per cert, dolorosíssim. Nasqué d'un prech...

* * *

Hi ha també, en les cançons d'Apeles Mestres, cançons de camí, cançons picaresques, cançons de maynada. Algunes apareixen rublertes de malícia, altres plenes de dolçor... La *Cansó de taberna*, per exemple, és ja netament dramàtica.

Joyoses o dramàtiques, aixerides o sentimentals, les cançons d'Apeles Mestres són sempre ben sentides y ben trobades. Moltes, en fi, semblen *naturals*, semblen *populars*. Y heusaquí una altra de les característiques de la majoria de cançons de l'autor d'*Odes serenes*: y és que's confonen, sovint, ab l'art del poble.

* * *

Algunes de les cançons d'Apeles Mestres recorden, d'altra banda, l'art dels vells mestres. Y aquesta observació, aquesta afirmació, la fem sense por d'errarnos.

N'hi ha d'altres — afegirè encara — que apareixen tan belles, tan riques d'expressió, qu'evocuen el recort de l'art sincer, de l'art punyent (y certament verge de certa mena de cabories!) de Mussorgski.

* * *

Per a terminar: les cançons d'Apeles Mestres fan olor de cosa bona, de cosa vera. Són filles, realment, de la Natura (de la Natura vista o bé sentida), y apareixen per tant (y sense pensarsho!) una mica exemplars. Creen, en tot cas, un viu contrast ab més d'un daler, ab més d'una estridència dels nostres dies. Y és que, mentre molts homes cerquen, frisosos, noves visions, Apeles Mestres, tothora humil, fuig dels neguits y de les *modes*. Fuig dels neguits y *canta*. Canta d'instint, *naturalment*. No és aquesta, d'altra part, la més dolça y més eficaç manera de cantar?

F. LLIURAT

ARXIU DE MÚSICA
OSCAR TENA

Felicitat

(1892)

1.

Lletra y música
d' APELES MESTRES

Lent, no massa

As - se - gu - da vo - ra'l go - tich fi - nes - tral

p

— va cantant la cas - te - lla - na va can - tant can - sons d'a -

mor y va fi - lant — va fi - lant el floch de lla - na. Tot can -

— tant y tot fi - lant ai - xe - ca els ulls — y ab amor guai - ta la

pla - na len - ta - ment da - rre - ra'ls monts se pon el sol —

— y's te - nyeix el cel de gra - na.

Felicitat

I

Asseguda vora el gòtich finestral
 va cantant la Castellana,
 va cantant cançons d'amor y va filant,
 va filant el floch de llana.
 Tot filant y tot cantant aixeca els ulls
 y ab amor guayta la plana;
 lentament devalla el sol darrera els monts
 y's tenyeix el cel de grana.

II

D'allà baix, d'entre la calma de la vall,
 puja el sò d'una campana
 que senyala la oració més grata a Deu
 y a la Verge soberana.
 De cantar y de filar, tantost la sent,
 ha deixat la Castellana,
 y aixecant els ulls al cel diu la oració,
 la més bella y més cristiana.

III

«Senyor Deu de terra y cel, obre ton cor
 al qui't prega y t'ho demana;
 compadeixte d'orfanets y desvalguts
 y el qui's dol de fret y gana.
 No't demano res per mi, que tinch bé més
 que no té criatura humana;
 tinch l'amor del meu espòs, mon dolç amich,
 tinch cançons y flochs de llana».

Cansó de taberna

A la taberna d'en Mallol
 s'hi riu y plagueja;
 a la taberna d'en Mallol
 molts hi entran ab lluna y en surten ab sol.

A la taberna d'en Mallol
 s'hi beu y s'hi juga;
 a la taberna d'en Mallol
 dels diners que hi entran no se'n torna un sol.

A la taberna d'en Mallol
 s'hi canta y s'hi balla;
 a la taberna d'en Mallol
 tal hi entra donzella qu'en surt com Déu vol.

A la taberna d'en Mallol
 hi ha hagut punyalades;
 a la taberna d'en Mallol
 diuen qu'eren quatre contra un home sol.

A la taberna d'en Mallol
 no tot són rialles;
 a la taberna d'en Mallol
 han tancat les portes en senyal de dol.

Cansó de taberna

(1918)

2.

Alegre

A la ta - ber - na d'en Ma - llol s'hi ... riu

p

Detailed description: This system contains the first two staves of music. The top staff is a vocal line in treble clef, and the bottom staff is a piano accompaniment in bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Alegre'. The lyrics 'A la ta - ber - na d'en Ma - llol s'hi ... riu' are written below the vocal staff. The piano part begins with a piano (*p*) dynamic marking.

y pla - gue - ja, ————— a la ta - ber - na d'en Ma -

Detailed description: This system contains the second two staves of music. The vocal line continues with the lyrics 'y pla - gue - ja, ————— a la ta - ber - na d'en Ma -'. The piano accompaniment continues with chords and a bass line.

llol molts hi en - tran ab llu - na y en sur - ten ab

f

Detailed description: This system contains the final two staves of music. The vocal line concludes with the lyrics 'llol molts hi en - tran ab llu - na y en sur - ten ab'. The piano accompaniment ends with a forte (*f*) dynamic marking.

sol. A la ta - ber - na d'en Ma - llol ... s'hi beu y s'hi

ju - ga ————— a la ta - ber - na d'en Ma - llol dels di -

ners que hi en - tren no s'en - tor - na un sol.

D. C. al §

Darrera estrofa flux y relantint molt

Les gotes d'aigua

I

Tot saltant, saltant,
 tot dringant, dringant,
 van les gotes d'aigua
 salmodiant un cant;
 De l'estalactita
 lentes van cayent
 y en l'estalagmita
 moren dolçament.

II

Molt despay, despay,
 sens pararse may
 van cantant les gotes
 un dolcíssim lay,
 lay tot ell misteri
 que de dia y nit
 ab veus de salteri
 canta l'Infinit.

III

Al brollar del mur
 de l'avench obscur
 vibran com campanes
 del cristall més pur,
 campanes sonores
 qu'ab drinch mesurat
 van cantant les hores
 de l'Eternitat.

Les gotes d'aigua

(Del natural)

(1885)

3.

Lent y acompassat

Tot saltant saltant, tot dringant, dringant van les go-tes d'ai-gua

sal-modiant un cant De l'es-ta-lac-ti-ta- lentes van ca-yent y en l'es-talagmi-ta

moren dol-sament.

rall.

D. C.

La non-non de la morta

(1921)

4.

Lent Fi

pp

Dorm a - mor meu so - ta ei - xa - llo - sa ton

pp

som - ni e - tern a - - - qui no hi ha per

qui hi re - po - sa is - tiu ni hi - venr

Els verts xi - prers que s'hi a - ge - gan - tan vet - -

llan ton sòn y tot bran -

dant les flors te can - tan u - na non - non ———

D. C.

La non-non de la morta

I

Dorm, amor meu, sota eixa llosa
ton somni etern;
aqui no hi hà, per qui hi reposa
istiu ni hivern.
Els vells xiprers que s'hi agegantan
vetllan ton son,
Y tot brandant les flors te cantan
una non-non

II

Entre les flors volan bandades
de papellons,
venen de lluny, enamorades...
són mes cansons.
Y hei volaràn fins aquell dia
qu'a ton recés
jo vindré a ferte companyía
per sempre més.

La bosqueta

I

Al meu jardí
de bon matí
vé una bosqueta rossinyolera;
refila un cant
saltironant
de les tröanes a la palmera.

II

No sé ont té'l niu,
no sé què diu
ab ses passades enjogassades;
però m'apar
qu'ab son cantar
parla de coses d'altres diades.

III

No sé què diu
l'aucell festiu
pegant volades d'esquerra a dreta,
però és quelcom
que sembla un nom...
com si't cridava, pobra bosqueta!

La bosqueta

(1921)

5.

Alegre

Piano introduction in G major, 2/4 time. The music is marked *p* and features a series of eighth and sixteenth notes in both hands, with a repeat sign at the end.

Fi

Vocal line: Al meu jar - di de bon ma - ti veu - na bos - que - ta rossi - nyo -

Piano accompaniment: *p*

le - ra;

re - fi - la un cant sal - ti - ro -

Piano accompaniment: *pp*

nant de les tro - a - nes a la pal - me - ra.

al §

Piano accompaniment: *pp*

Minuet

I

Oh Marquesa, si és cert com diuen,
 que balleu com un serafí,
 jo us suplico que'm feu la gracia
 de ballà un minuet ab mi.
 ¿No sentiueu? are el preludían
 la viola y el violí;
 el saló s'omple de parelles...
 molt millò s'estarà al jardí.
 Allà l'aire ens durà fragancies
 de les roses a mitj obrí;
 sota els arbres, al clar de lluna,
 deu ballarshi millor qu'aquí.

II

Al jardí, sobre l'herba blana,
 vostre peu lliscarà més fi,
 si trobéssiu que llisca massa
 no hi fa res, repenjeus en mi
 ¿Què pot ser? ¿qu'arriveu a caure?
 —qu'és lo més que pot succehí;—
 la caiguda serà molt dolça,
 el meu bras vos farà coixí.
 Y en tot cas, si algú ho té de veure
 són les roses a mitj obrí...
 y les roses són molt discretes
 y a ningú ho tornaràn a dir.

Minuet

(1921)

6.

Graciós

The first system of the musical score is for the piece 'Minuet'. It consists of a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 3/4. The vocal line begins with a whole rest for the first two measures, followed by a series of eighth and quarter notes. The piano accompaniment starts with a piano (*p*) dynamic and features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The system concludes with a double bar line.

Fi

The second system of the musical score contains the vocal line and piano accompaniment. The vocal line begins with a double bar line and the word 'Fi' above it. The lyrics are: "Oh mar-que - sa si es cert com diu en que ba - lleu - com un se - ra -". The piano accompaniment continues with a piano (*p*) dynamic. The system concludes with a double bar line.

The third system of the musical score contains the vocal line and piano accompaniment. The vocal line begins with the lyrics: "fí, jo us su - pli - co qu'em feu la gra - cia de ba - llâ un mi-nu-et ab". The piano accompaniment continues with a piano (*p*) dynamic. The system concludes with a double bar line.

mi ¿No sen - tiu ... a - re'l pre - lu - di - an la vi - o - la y el vi - o -

The first system of music consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The key signature is G major (one sharp). The vocal line begins with a rest followed by the lyrics 'mi ¿No sen - tiu ... a - re'l pre - lu - di - an la vi - o - la y el vi - o -'. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes in the right hand and a more melodic line in the left hand.

lí; el sa - ló s'ompla de pa - re - lles... molt mi - llor s'es - tará al jar -

The second system continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line has lyrics 'lí; el sa - ló s'ompla de pa - re - lles... molt mi - llor s'es - tará al jar -'. The piano accompaniment includes dynamic markings: *mf* (mezzo-forte) and *p* (piano). The piano part features a mix of chords and moving lines.

dí A - lli l'ai - re ens du - rà fra - gan - cies de les ro - ses a mitj o -

The third system shows the vocal line and piano accompaniment. The vocal line has lyrics 'dí A - lli l'ai - re ens du - rà fra - gan - cies de les ro - ses a mitj o -'. The piano accompaniment continues with a steady accompaniment pattern.

bri; Sota els ar - bres al clar de llu - na deu ba - llar - s'hi millor qu'aquí

The fourth system concludes the page. The vocal line has lyrics 'bri; Sota els ar - bres al clar de llu - na deu ba - llar - s'hi millor qu'aquí'. The piano accompaniment includes a *pp* (pianissimo) dynamic marking. The system ends with a double bar line and a *D.C.* (Da Capo) instruction.

